

Ekologové donutili Správu CHKO Jeseníky ke změně a zajistili rekordní ochranu divoké přírody na Pradědu, Sněžníku a Keprníku

Pondělí 30. května 2022

Po ročním úsilí, podání odvolání k ministerstvu a po stížnosti na nečinnost Správy CHKO Jeseníky dosáhli ekologové klíčového vítězství pro další osud divoké přírody v oblasti Pradědu, Sněžníku a Keprníku. Během května tak ekologové doslova donutili Správu CHKO vydat nová rozhodnutí ohledně výjimek na zásahy proti kůrovci. **Tato rozhodnutí jsou přelomová v rámci České republiky.** Výsledkem je totiž vytvoření klidových a bezzásahových území **o celkové rozloze 2 424 hektarů** v oblastech s nejcennější přírodou na Moravě! Vzhledem k tomu, že se proti kůrovci zasahuje na více než 90% plochy CHKO Jeseníky, je velmi důležité, aby alespoň na několika procentech území byla klidová území a byl ponechán prostor pro přirozený vývoj divoké přírody. Zásahy proti kůrovci jsou možné jen na menšinové ploše rezervací.

Na jaře 2021 vydala Správa CHKO sérii rozhodnutí, ve kterých povolila výjimky na provádění tzv. intenzivních technologií za účelem asanace kůrovci napadených stromů na velké části území Národní přírodní rezervace (NPR) Praděd, NPR Králický Sněžník a NPR Šerák-Keprník [1]. Obě ekologické organizace se proti rozhodnutím Správy odvolaly k Ministerstvu životního prostředí ČR, které v listopadu 2021 dalo ekologům za pravdu a zrušilo napadené části udělených výjimek. **Zastavilo tak možnosti ničení divoké přírody a nařídilo Správě CHKO věc znovu projednat.**

Ekologové v odvoláních upozornili na velmi vstřícný přístup Správy CHKO k lesníkům a na hrubá pochybení. **Ministerstvo ve svých listopadových rozhodnutích Správu důrazně kritizovalo** např. za nedostatečně provedené hodnocení dopadů asanačních zásahů na horské smrčiny, za nepřezkoumatelnost hodnocení lesních porostů a konstatovalo, že postup **Správy CHKO je „ve zcela zásadním rozporu s metodikou MŽP ČR, aniž by se touto okolností jakkoliv zabývala a tento rozpor zdůvodnila“.**

Skandální byl následný přístup Správy CHKO, která koncem listopadu vydala tiskovou zprávu, v níž situaci zkreslila a tvrdila, že po zásahu ministerstva má Správa CHKO své výjimky **jen podrobněji odůvodnit** a více specifikovat, z jakých dat vycházela. Vrcholem byl výrok vedoucího Správy CHKO v médiích, že **Správa nepochybná a nic neprobíhá v rozporu s pravidly ochrany přírody** [2]. Na základě úspěšných odvolání ekologů musela Správa CHKO věc znovu projednat a měla vydat nová rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě, tzn. standardně do 60 dnů. **Protože Správa CHKO porušila zákonem stanovené lhůty a nová rozhodnutí nevydala(!)** [3], ekologové podali dne 5. 4. 2022 stížnost k ministerstvu a požádali jej o uplatnění opatření proti nečinnosti Správy a o zajištění neodkladné nápravy. Teprve poté, začátkem května, Správa CHKO nová rozhodnutí ke třem rezervacím vydala.

A jaké jsou konkrétní revoluční rozdíly v nových rozhodnutích Správy CHKO?

1. v NPR Králický Sněžník (celková rozloha 1 718 hektarů):

na jaře 2021 zde byla vyhlášena bezzásahovost na pouhých 5% plochy lesů (85 hektarů v tzv. pásmu A) a na zbývajících 95% bylo povoleno použití intenzivních technologií, z toho tzv. pásmo B s šetrnými zásahy zahrnovalo 38% lesů a pásmo C s destruktivními metodami zásahů zahrnovalo 57% lesů.

Nově je vyhlášena bezzásahovost na 50,3% plochy lesů (864 hektarů v tzv. pásmu A) a na zbývajících 49,7% bylo povoleno použití intenzivních technologií, z toho tzv. pásmo B s šetrnými zásahy zahrnuje 10,6% a pásmo C s destruktivními metodami zásahů zahrnuje 39,2% lesů.

2. v NPR Praděd (celková rozloha 2 003 hektarů)

na jaře 2021 zde byla vyhlášena bezzásahovost na 54% plochy lesů (880 hektarů v tzv. pásmu A) a na zbývajících 46% bylo povoleno použití intenzivních technologií, z toho tzv. pásmo B s šetrnými zásahy zahrnovalo 24% lesů a pásmo C s destruktivními metodami zásahů zahrnovalo 22% lesů.

Nově je vyhlášena bezzásahovost na 65% plochy lesů (1048 hektarů v tzv. pásmu A) a na zbývajících 35% je povoleno použití intenzivních technologií, z toho tzv. pásmo B s šetrnými zásahy zahrnuje 21% a pásmo C s destruktivními metodami zásahů zahrnuje jen 14% lesů.

3. v NPR Šerák-Keprník (celková rozloha 794 hektarů)

na jaře 2021 zde byla vyhlášena bezzásahovost jen na 25,5% plochy lesů (198 hektarů v tzv. pásmu A) a na zbývajících 74,5% bylo povoleno použití intenzivních technologií, z toho tzv. pásmo B s šetrnými zásahy zahrnovalo 50,5% lesů a pásmo C s destruktivními metodami zásahů zahrnovalo 24% lesů.

Nově je vyhlášena bezzásahovost na 65% plochy lesů (512 hektarů v tzv. pásmu A) a na zbývajících 35% je povoleno použití intenzivních technologií, z toho tzv. pásmo B s šetrnými zásahy zahrnuje 30% a pásmo C s destruktivními metodami zásahů zahrnuje jen 5% lesů.

Zásadní změny v rozhodnutích ukazují mapové přílohy k jednotlivým rezervacím a také tabulka v poznámkách[4].

Žadatelem o vydání výjimek na zásahy za účelem asanace kůrovci napadených stromů ve všech NPR jsou Lesy ČR, s.p. Kůrovcová kalamita v Jeseníkách gradovala několik uplynulých let a navzdory chladnému počasí postoupily „kůrovcové“ těžby během roku 2020 a 2021 hluboko do vnitrozemí Hrubého Jeseníku.

Správa CHKO a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ochranu nejcennější přírody Jeseníků dlouhodobě nezvládají a jako jediné vhodné řešení se tak ukazuje **vyhlášení Národního parku Jeseníky jakožto opatření k trvalému zajištění ochrany nejcennější přírody na Moravě. Do té doby je důležité, aby na 30% plochy CHKO Jeseníky (1. a 2. zóny) byl respektován zákon o ochraně přírody.** Ekologové konkrétně požadují **ponechat nejcennějších 10% území (rezervace, 1. zóny, ne hospodářské lesy) pro přirozený vývoj divoké přírody bez lidských zásahů. Na zbývajících 20% území CHKO (2. zóny a většinou ne hospodářské lesy) pak souhlasí s ekologicky citlivými zásahy proti kůrovci, bez vzniku velkých holin a bez použití jedů.** Na zbývajících 70 % plochy CHKO je další osud přírody hor v rukou lesníků.

Fotografie (ZDROJ: © Ondřej Bačík) najdete zde:

<https://www.uschovna.cz/zasilka/YSUSWJAX5R1XH42T-T6I>

Ondřej Bačík, předseda Společnosti přátel Jeseníků, řekl:

„Dosáhnout spravedlnosti nám trvalo rok obrovského úsilí proti arogantnímu a chybnému přístupu Správy CHKO, která nerespektovala metodiku a pravidla stanovená ministerstvem a nerespektovala dokonce ani zákonem stanovené lhůty. Museli jsme Správu CHKO doslova donutit k tomu, aby dělala svou práci a aby vydala nové podmínky s lepší ochranou pro nejcennější přírodu na Moravě.

Podařilo se nám zachránit více než 2 400 hektarů divoké přírody a to je revoluční přístup v rámci celé ČR. Jako neziskovky ale nemůžeme pořád dělat práci za neschopné vedení Správy CHKO a očekáváme, že MŽP ČR tyto úředníky co nejdříve odvolá.“

Ivo Dokoupil, koordinátor Hnutí DUHA Jeseníky, řekl:

„Ze Správy CHKO Jeseníky se stala agentura na povolování výjimek pro těžaře, a to za peníze nás, daňových poplatníků. V CHKO jsme opakovaně svědky situace, kdy orgán státní správy, který má na základě platných zákonů hájit ochranu přírody, tak nečiní, a namísto toho patrně hájí a prosazuje jiné zájmy. To je nepřijatelné, stejně tak jako zásahy v rezervacích. Pozornost je potřeba zaměřit na smysluplné kroky na území 2. a 3. zón. Apelujeme také na lesníky, aby dodržovali lesní zákon a ve 2. a 3. zónách včas likvidovali začínající ohniska kůrovce a nenechávali jej vylítávat a množit. Nejlepším řešením pro centrální území CHKO je ale vyhlášení Národního parku Jeseníky.“

Kontakty:

Ondřej Bačík, předseda Společnosti přátel Jeseníků, 604 631 563,
ondrej.bacik@centrum.cz

Ivo Dokoupil, koordinátor Hnutí DUHA Jeseníky, 777 787 927
ivo.dokoupil@tiscali.cz

Poznámky:

[1] Ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny zakazuje hospodařit způsobem vyžadujícím intenzivní technologie na území NPR. Dále ustanovení § 28 odst. 2 Zákona stanovuje, že „využívání národní přírodní rezervace možné jen v případě, že se jím uchová či zlepší dosavadní stav přírodního prostředí“. **Národní přírodní rezervace jsou podle zákona nejvyšší kategorií ochrany přírody**, negativní lidské zásahy jsou zde zakázány, stejně tak pohyb lidí mimo stezky, sběr hub apod. Jde o mimořádná území, kde je ochrana přírody nadřazena jakékoliv jiné aktivitě.

[2] článek v MF Dnes ze dne 26. 11. 2021 vč. prohlášení vedoucího Správy

[3] Viz lhůty stanovené v Zákoně o ochraně přírody a krajiny § 83, odst. 3.: „V jednoduchých věcech rozhodne orgán státní ochrany přírody bezodkladně. V ostatních případech rozhodne do 60 dnů od zahájení řízení, ve zvláště složitých případech do 90 dnů od zahájení řízení.“

[4] Změny v zasahování v původních a v nových rozhodnutích

NPR	Jaro 2021: pásma A*	Jaro 2022: pásma A	Jaro 2021: pásma B	Jaro 2022: pásma B	Jaro 2021: pásma C	Jaro 2022: pásma C
Praděd	880 ha/ 54%	1 048 ha/ 65%	24%	21%	22%	14%
Králický Sněžník	85 ha/ 5%	864 ha/ 50,3%	38%	10,6%	57%	39,1%
Šerák- Keprník	198 ha/ 25,5%	512 ha/ 65%	50,5%	30%	24%	5%
Celkem plocha bez zásahu	1 163 ha	2 424 ha				

* pásma A = bezzásahovost,
pásma B = šetrné zásahy proti kůrovcem napadeným stromům,
pásma C = destruktivní metody zásahů proti kůrovcem napadeným stromům